

Bibliography

1. М. П. Дворжецька, Б. І. Рубінська, І. І. Соколець. Англійська мова в педагогічній сфері. — К.: ІЗМН, 1996. — 100 с.
2. Павлова С. В. Обучение иноязычному произношению на коммуникативной основе // Иностр. яз. в школе. — 1990. — №1. — С. 29—32.
3. Соколова М. А., Гиновт К. П., Кантер Л. А. и др. Практическая фонетика английского языка. Учеб. для фак. англ. яз. пед. ин-тов. — М.: Гуманит.изд. центр Владос, 1997. — 384 с.
4. European Framework of Reference for Language Learning, Teaching and Assessment published by arrangement with the Council of Europe: Cambridge University Press, 2002. — 260 p.
5. Dvorzetska M. P. Phonetics and Linguistics: Research and Language Teaching / Studies in Communicative Phonetics and Foreign Language Teaching Methodology: Lenvit. — 1997. — P. 6—8.
6. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching.: Longman Group UK. — 1991. — 296 p.
7. Rubinska B. I. Teaching Phonetics in the 21 century. / International Scientific Conference «At the threshold of the Millennium: Through Language and Culture studies to Peace, Harmony and Cooperation» LINGUAPAX — VIII Volume 3: UNESCO, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv State Linguistic University. — 2000. — P. 587—588.

І. М. Лобецька, ст. викладач,
Н. А. Драб, канд. пед. наук, доц.,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПЕРЕКЛАД НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТАХ

Вибір еквівалента для передачі значення нового слова в текстах є одним з найскладніших завдань перекладу. Відомо, що жива мова перебуває в стані безперервного розвитку, а особливо її словниковий склад. Зміні, розвитку та збільшенню піддається, насамперед, лексика внаслідок більшої динамічності в порівнянні з іншими рів-

нями мови. Нові слова, як правило, виникають на базі вже існуючих в мові слів і морфем. Аналіз цих слів і морфем може надати серйозну допомогу у з'ясуванні значення неологізму. Для цього необхідно добре знати певні способи словотворення в англійській мові.

1) *Надання вже існуючому слову ще одного значення.* Наприклад, слово *call* в англійській мові означає «називати, викликати, закликати, скликати, виклик, телефонний дзвінок» та ін. Однак, з розвитком біржової справи не так давно у нього з'явилося нове значення, зафіксоване в словниках як «колл, опціон колл» (тобто, право купити протягом певного періоду цінні папери за обумовленою ціною з попередньою сплатою премії), а з розвитком банківської справи — «вимога банку до позичальника про дострокове погашення кредиту у зв'язку з порушенням його умов».

2) *Словоскладання.* Одним з найбільш універсальних та поширених способів словотворення в англійській мові є словоскладання, що не втратив своєї активності і в даний час: більше однієї третини всіх новоутворень у сучасній англійській мові — складні слова. Процес словоскладання представляє собою поєднання двох основ.

Наприклад, *carryback* — «перенесення збитків на більш ранній період», *citiplus* — «інструмент хеджування, запропонований клієнтам банком» і т.д. Оскільки норми сучасної англійської мови дозволяють сполучення слів, що мають ті ж лексико-граматичні характеристики, що і основи, які об'єднуються, то визначити, в яких випадках перекладач має справу зі складним словом-неологізмом, а в яких — зі словосполученням, видається досить важким. Порівняймо *closing bank* «банк, що завершує операцію, в якій брало участь кілька банків» та *closing bank* — «банк, що закривається».

3) *Афіксація.* Для правильного розуміння значення утворених таким шляхом неологізмів необхідно знати продуктивні афікси в сучасній англійській мові та вміти правильно ділити слово на компоненти: *kiteflyer* — «одержувач грошей під фіктивний вексель» (пор. «*fly kites*») використовувати фіктивні чеки для отримання коштів до їх інкасації).

Дуже часто при подібному способі утворення неологізми мають сатиричне забарвлення, особливо в пресі, наприклад: *That they taste the same in Peking as they do in London or New York, and so it was that world burgeronomics was born by McDonald's (The Independent).*

4) *Конверсія.* Конверсією називається функціональний перехід слова з однієї частини мови в іншу. Так, наприклад, зараз у мережі Інтернет можна часто бачити *E-mail me / us to ...* Зрозуміти його значення неважко. Синтаксичний контекст дає можливість визначити належність слова до перехідних дієслів, і знаючи зна-

чення слова E-mail (електронна пошта), перекладаємо: Надсилайте повідомлення електронною поштою на адресу ...

5) *Зворотня деривація*. Зворотня деривація — це процес утворення дієслів шляхом усікання суфікса від корелятивних іменників типу *televise* «показувати по телебаченню» від *television* «телебачення».

6) *Зрощення*, тобто з'єднання усіченого кореня одного слова з цілим словом, або поєднання двох усічених коренів: *impex transactions* (*impex* = *import export*) — «експортно-імпортні угоди».

7) *Аббревіація*. Серед існуючих видів цього способу словотворення особливої уваги заслуговують частково скорочені ініціальні скорочення, суть яких полягає в ініціальному скороченні одного з елементів конструкції, наприклад, *B-unit* (*Barclays currency unit*) «міжнародна грошова одиниця банку «Барклейз бенк інтернешнл», *Fed Wire* — «система електронного зв'язку федеральних резервних банків (США)».

Що стосується перекладу неологізмів, то в ході міжмовних контактів був вироблений ряд шляхів їх передачі.

Метод транслітерації полягає в тому, щоб за допомогою українських букв передати букви, що складають англійське слово, наприклад, *put* — «пут» (опціон), *Nikkei* — «Ніккей» (індекс курсів цінних паперів на Токійській фондовій біржі).

Значно більшого поширення в сучасній перекладацькій практиці набув *прийом транскрибування*, який полягає в передачі не орфографічної форми слова, а фонетичної. У силу значних відмінностей фонетичних систем української та англійської мови, така передача завжди дещо умовна і відтворює лише деяку подоби англійського звучання.

Калькування — це прийом, при якому еквівалент цілого створюється шляхом простого складання еквівалентів його складових частин. Звідси випливає, що калькуванню піддаються тільки неологізми складного слова. Приміром, слово *multicurrency* складається з *multi* і *currency*, обидва окремо можуть бути перекладені як «багато-» (суфікс, позначає множинність) і «валюта», при їх складанні виходить «багатовалютний (напр. кредит)» або *interbank (market)* = *inter-*(«між-») *bank* («банківський») — «міжбанківський (ринок)».

Описовий еквівалент, який полягає у передачі значення англійського слова за допомогою поширеного пояснення. Цей спосіб можна застосовувати як для пояснення значення в словнику, так і при перекладі неологізмів у конкретному тексті.

Біржовий термін *open outcry*, використовуючи калькування, можна було б передати як «відкритий вигук», оскільки всім відо-

мо, що на біржі необхідно дуже швидко реагувати на попит і пропозицію і при призначенні ціни, для того щоб випередити конкурентів, не кричати просто не можливо. Однак, такий спосіб передачі (а вже тим більше транскрибування або транслітерація) є неприйнятним, оскільки не розкриває значення цього слова. У даному випадку найбільш підходящим прийомом був би описовий переклад. Отже, за значення терміна можна прийняти пояснення в достатньо авторитетному тлумачному словнику. Так, у *The Oxford Dictionary for the Business World* значення терміна *open outcry* роз'яснюється як «a meeting of commodity brokers with dealers in order to form a transaction. Traders usu. form a ring around the person shouting out bids and offers», а переклад у даному випадку буде звучати так: метод біржової торгівлі шляхом прямого контакту продавця і покупця. Розглянутий на даному прикладі спосіб описового перекладу називається пояснювальним, оскільки в еквіваленті пояснюються істотні елементи значення перекладного слова. Пояснювальний переклад стоїть ближче до тлумачення слова, але він все ж таки залишається перекладом і придатний для використання в реальному тексті. Однак, навіть при оптимальному підборі пояснювального еквівалента йому властивий такий недолік, як багатослівність.

Одже, не дивлячись на певні труднощі перекладу, неологізм повинен сприйматися як нормальне мовне явище, і відсутність слова в словнику не може бути перешкодою для його перекладу. Проте, перш за все необхідно прагнути до того, щоб еквівалент неологізма максимально відповідав нормам і правилам мови перекладу.

Література

1. *Бархударов Л. С.* Язык и перевод. — М.: Международные отношения, 1975. — С. 191.
2. *Влахов С., Флорин С.* Непереваемое в переводе. — М.: Международные отношения, 1980. — С. 79.
3. *Комиссаров В. Н.* Теория перевода (лингвистические аспекты). — М.: Высшая школа, 1990. — С. 225.
4. *Цвиллинг М. Я.* Переводные эквиваленты неологизмов в словаре и тексте. — М.: Просвещение, 1984. — С. 233—246.
5. *Oxford English Reference Dictionary*, 2d edition, Oxford University Press, 1997.
6. *Oxford Business English Dictionary*, Oxford University Press 2005.